

BIJLAGE II: NIEUWE VOORSTELLEN VAN DE EUROPESE COMMISSIE – PRIORITAIR VOOR VLAANDEREN

1. Verordening Waterhergebruik

IDENTIFICATIE VAN HET DOSSIER

<p>Een nieuwe impuls voor banen, groei en investeringen</p> <p>Initiatief 1: Uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie</p> <p>Een voorstel voor een verordening voor minimumkwaliteitseisen voor hergebruikt water</p>

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN DE EUROPESE INSTELLINGEN

Europese Commissie	Directoraat-Generaal Milieu Expertgroep drinkwater
Raad van de EU	Raad Milieu Groep milieu
Europees Parlement	Milieubeheer, volksgezondheid en voedselveiligheid Rapporteur : Simona Bonafè (S&D/IT)

INHOUD

Context van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> - Hergebruik van water en nutriënten draagt rechtstreeks bij aan het volbrengen van enkele belangrijke doelstellingen van het 7de EU Milieuactieprogramma naar 2020, nl. de bescherming, het behoud en het verbeteren van het natuurlijk kapitaal van de EU en de EU naar een hulpbronnen efficiënte economie leiden. - Door het stimuleren van structurele veranderingen in de productie en het transport van hergebruikt water, aanverwante technologie en innovatie in een snel groeiende watermarkt, biedt dit initiatief kansen voor een groene groei en tewerkstelling en draagt het bij tot de politieke prioriteiten van de Europese Commissie voor het bevorderen van een meer circulaire economie. Zo zijn er een aantal acties ter bevordering van waterhergebruik opgenomen in de Mededeling van de Commissie "Maak de cirkel rond – Een EU actieplan voor de circulaire economie" (COM(2015)614), en in het bijzonder in een wettelijk voorstel over de minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruikt water, bijvoorbeeld voor irrigatie en grondwateraanvulling - Omdat het hergebruik van water over het algemeen minder energie vraagt dan alternatieve voorzieningen (ontziltling/overdracht tussen bekkens) en omdat het minder energieverbruik vraagt bij de behandeling van afvalwater, kan dit initiatief bijdragen om de EU-landen minder afhankelijk te maken van energie import in het kader van de Energie Unie. - Het voornemen om actie te nemen op Europees niveau om het hergebruik van water te stimuleren werd reeds vermeld in de Mededeling van de Commissie van 2012 "Een blauwdruk voor het behoud van de Europese wateren" (COM(2012)673). Waterhergebruik
----------------------------	---

	<p>voor irrigatie of industriële doeleinden heeft een lager milieu- effect en vraagt potentieel minder kosten dan andere alternatieve watervoorzieningen (bijv. wateroverheveling of waterontziltling), maar het wordt enkel beperkt gebruikt in de EU. Door een inconsistent wettelijk kader in de lidstaten en een beperkt publiek bewustzijn over de huidige risico's en voordelen neigt waterhergebruik een aangelegenheid te zijn, dat het grote publiek wantrouwt. De potentiële belemmeringen voor het vrije verkeer van landbouwproducten die geïrrigeerd zijn met hergebruikt water is een bijkomend risico waardoor investeringen vaak uit blijven. De Commissie wil dit aanpakken door gezamenlijke Europese milieu/gezondheidsnormen vast te stellen. De Raad nam hier met belangstelling kennis van in de Raadsconclusies 17872/12.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verder blijkt uit het Europees burgerinitiatief, "Water en sanitaire voorzieningen zijn een mensenrecht! Water is een publiek goed, geen handelswaar!" en de aanverwante Mededeling van de Commissie (COM(2014)177) dat er een ruime belangstelling is voor waterproblemen. Deze teksten bevatten een bijkomend vertrekpunt voor verdere acties om de toegang tot veilig drinkwater en sanitaire voorzieningen te verhogen en te verbeteren. - De toetsing van het Europees waterbeleid (2012)393 werd gepubliceerd in november 2012 als de bouwsteen voor de Blauwdruk. Haar doelstelling was om de resultaten te beoordelen van de genomen maatregelen in het milieubeleid en in andere beleidsgebieden, bij het bereiken van de reeds overeengekomen doelstellingen in het kader van het waterbeleid en om te identificeren of er nog een lacune bestond om de milieudoelstellingen efficiënter te bereiken. Wat het hergebruik van afvalwater betreft, gaf de toetsing aan dat er verder gebruik moet gemaakt worden van alternatieve watervoorzieningsmogelijkheden met een laag milieueffect om de waterschaarste aan te pakken. De belanghebbenden uit de industrie merkten in de openbare raadpleging op dat door het gebrek aan Europese normen voor hergebruik van afvalwater bij irrigatie, het vrije verkeer van landbouwproducten in de interne markt en investeringen in de waterindustrie belemmerd wordt. Het hergebruik van behandeld afvalwater voor diverse doeleinden (zoals irrigatie of industrieel gebruik) wordt nog niet aangepakt via Europese gemeenschappelijke normen in het waterbeleid. Enkel de richtlijn over de behandeling van het stedelijk afvalwater moedigt waterhergebruik aan zonder normen te bepalen (Art. 12, paragraaf 1 van Richtlijn 91/271/EEG "Gezuiverd afvalwater dient indien mogelijk te worden hergebruikt. De afvoertrajecten dienen van dien aard te zijn dat de nadelige gevolgen voor het milieu minimaal zijn."). <p>Bron: stappenplan 'Minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruikt water in de EU (nieuwe wetgeving).</p>
Doelstellingen van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> - Het hoofddoel is om efficiënt gebruik van hulpbronnen te bevorderen en om de druk op de watersystemen te verminderen, (vooral waterschaarste oa. door klimaatverandering), door het bevorderen van veilig hergebruik van gezuiverd afvalwater afkomstig van RWZI's of van bedrijven wiens afvalwater gevat wordt

	<p>door de richtlijn stedelijk afvalwater. Dit initiatief wil zorgen voor een gemeenschappelijke benadering van waterhergebruik binnen de EU dat duidelijkheid, coherentie en voorspelbaarheid biedt aan de marktdeelnemers die willen investeren in waterhergebruik in de EU volgens vergelijkbare regelgevingsvoorwaarden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een bijkomende doelstelling van dit initiatief is om bij te dragen tot groei en jobcreatie in de EU door het stimuleren van de ontwikkeling van innovatieve technologie en waterinfrastructuur dat de EU een voorsprong biedt op deze snel groeiende wereldmarkt. - Het nieuwe initiatief vult het bestaande Europees waterbeleid aan, namelijk de Kaderrichtlijn Water en de Richtlijn Stedelijk Afvalwater en geeft invulling aan de Water Blauwdruk. <p>Bron: stappenplan 'Minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruikt water in de EU (nieuwe wetgeving).</p>
Beleidsopties	<ul style="list-style-type: none"> - Optie 0: Geen beleidswijziging - Optie 1: Informatie, communicatie en kennisverruiming, maatregelen zoals Europese ontwikkeling van richtsnoeren, kennisdeling en bewustmakingscampagnes. - Optie 2: Wettelijk bindende Europese normen over hergebruik van water, met drie sub-opties: <ul style="list-style-type: none"> o 2.A. Wettelijk bindende kwaliteitscriteria o 2.B. Wettelijk bindende risicobeoordeling en risicobeheerskader o 2.C. Wettelijk bindende technologische criteria. - Optie 3: Wettelijk bindende verplichting voor lidstaten om te onderzoeken hoe het hergebruik van water de druk op het watersysteem kan aanpakken, en indien relevant, doelstellingen overeen te komen voor het gebruik van teruggewonnen water als onderdeel van hun stroomgebiedsbeheersplannen. <p>Bron: Het optimaliseren van waterhergebruik in de EU - eindverslag deel I (17 maart 2015)</p>
Verwachte effecten van het initiatief	<ul style="list-style-type: none"> - Voor economische sectoren die in hoge mate afhankelijk zijn van watervoorziening, zoals landbouw, de voedingsindustrie, de energieproducenten, het toerisme en de vrijetijdsindustrie, zou het volledig potentieel van het hergebruik van water benutten hun kwetsbaarheid verminderen tegenover waterschaarste en droogte met bijbehorende kostenbesparing - De kostenimpact van hergebruikt water is afhankelijk van de strengheid van de kwaliteitsnormen. Met een gedifferentieerde en gekalibreerde aanpak willen de verplichtingen te sterk op voorzorg gerichte benaderingen en onnodige waterbehandelingskosten verminderen. De kostenimpact van hergebruikt water zal daarom gunstig uitvallen. - De Europese waterindustrie zal ook voordeel halen uit dit initiatief omdat de recyclingtechnologie een belangrijk gebied is voor verdere innovatie. Er is een groeiende wereldwijde markt voor dit soort technologieën. - Het vastleggen van Europese minimale kwaliteitseisen inzake waterhergebruik zal een positieve impact hebben op de gezondheid en het welzijn door het verminderd risico op vervuiling met

	<p>onvoldoende behandeld gezuiverd water. Deze impact wordt echter als beperkt aanzien omdat het niet bewezen is dat de huidige praktijk in de EU gezondheidsproblemen creëert.</p> <ul style="list-style-type: none"> - De bepaling van dit Europees kader, samen met een betere communicatie over de huidige risico's en voordelen van waterhergebruik zal een positieve invloed hebben bij het algemeen publiek over de kwaliteit van hergebruikt water, waardoor hergebruikt water als een hulpmiddel voor waterbeheer zal aanvaard worden. - De opties zullen resulteren in overwegend positieve milieueffecten, vooral door een verminderde druk op de Europese watervoorraden en een positieve bijdrage aan de kwaliteit van de Europese wateren (bijv. door het verminderen van het effect van afvalwaterlozing in kwetsbare waterlopen en het risico op zoutwaterintrusie bij overbeviste grondwaterlagen aan de kust). Het mogelijke effect van een beperkte beschikbaarheid van water voor het milieu of voor ander gebruik, als waterhergebruik niet goed overwogen wordt als een behandelingsoptie, zal onderzocht worden. - Het effect op de bodem zal afhangen van de optie en kwaliteitsparameters in de voorschriften. De aanwezigheid van sommige nutriënten en organische materie in gezuiverd afvalwater kan de bodemvruchtbaarheid en gewasproductie verbeteren. De aanwezigheid van andere elementen (bijv. zouten, micropolluenten) kan nadelig zijn en een effect hebben op de ruimere omgeving. - Bepaalde studies tonen aan dat hergebruikprojecten van niet-drinkbaar water minder energie vragen dan andere bronnen, vooral in vergelijking met ontzilt water. Dit kan een domino-effect hebben in het verminderen van de totale broeikasgasemissies. Dit is echter niet altijd het geval en beschikbare bewijsstukken hierover zijn beperkt. Hergebruik van gezuiverd afvalwater voor irrigatie kan het niveau van de zuivering en de zuivering die nodig is voor lozing verminderen, waardoor het energieverbruik en de kosten verbonden aan de waterzuivering lager zijn. - Gelet op de grote moeilijkheden bij de implementatie van de ingewikkelde nationale normen met grote verschillen tussen de lidstaten, zou de verduidelijking van het juridisch kader en meer samenhang binnen de EU kunnen leiden tot een vermindering van de administratieve last voor de begunstigden en ontwikkelaars van waterhergebruikprojecten. - Voor de KMO's zijn de gevolgen gunstig omdat ze gebruik kunnen maken van een toenemende en/of verbeterde toegang tot water. De agrarische bedrijven, die de grootste consumenten van zoetwater zijn in de EU, worden in het bijzonder hierdoor beïnvloed. De KMO's zullen profiteren van de vereenvoudiging en vermindering van de uit te voeren administratieve verplichtingen bij waterhergebruik. - De gevolgen voor het concurrentievermogen en de innovatie zijn gunstig omdat het initiatief de huidige belemmeringen voor innovatieve investeringen in de recyclingtechnologie wegneemt, dat nu veroorzaakt wordt door de verschillende onstabiele vereisten in de afzonderlijke rechtspraak. Een duidelijk, coherent Europees kader geeft schaalvoordelen en normalisering en ondersteunt de innovatie en ontwikkeling van oplossingen aan een lagere kostprijs.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - Het gevolg op de innovatie is afhankelijk van het ontwerp van de vereisten. Kwaliteitscriteria die het ontwerpen van nieuwe, meer kostefficiënte technieken vragen zijn beter dan op technologie gerichte criteria. - Door de bestaande wettelijke kaders in lidstaten waar waterhergebruik al wordt toegepast en omdat het beoogde wettelijk kader een verordening zal zijn, zal een bijkomende inspanning van de administraties beperkt zijn. - Doordat waterhergebruik een groeier is op de wereldmarkt, kan een grotere toepassing van hergebruik op Europees niveau de aandacht vestigen op de relevantie van deze technologieën en de kennis van Europese bedrijven naar mogelijke klanten in derdewereldlanden. De mogelijke impact op de handel van landbouwproducten, die met gezuiverd water besproeid worden, wordt verder onderzocht in het Impact Assessment-werk. <p>Bron: routekaart 'Minimale kwaliteitseisen voor hergebruikt water in de EU (nieuwe wetgeving)</p>
Soort initiatief	Wetgevend initiatief
Verdragsartikel	Artikel 192, lid 1 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie
EU-regelgeving	Nieuw initiatief – geen bestaand

TIMING

Verwachte publicatie voorstel	Eerste kwartaal 2018
Behandelend Voorzitterschap	Bulgarije - Oostenrijk

CONSULTATIE DOOR DE EUROPESE COMMISSIE OVER HET INITIATIEF

Openbare raadpleging	1ste raadpleging van 30.07.2014 tot 07.11.2014 2de raadpleging van 28.10.2016 tot 27.01.2017
Routekaart	Routekaart 'Minimum quality requirements for reused water in the EU (new legislation)'. Er is geen EU consultatie geweest.
Aanvangseffectbeoordeling	Zie routekaart
Voorstel van regelgeving en effectbeoordeling	Informatie nog niet beschikbaar

BEVOEGDE ACTOREN BINNEN VLAANDEREN

Trekkend minister	Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw
Trekkend beleidsdomein	Beleidsdomein Omgeving Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
Betrokken ministers	Jo Vandeuren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Betrokken beleidsdomeinen	Beleidsdomein Landbouw en Visserij Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

VLAAMSE ANALYSE VAN HET VOORSTEL

Juridisch

<p>Vlaamse bevoegdheid</p>	<p>De leefmilieuaspecten uit dit dossier vallen onder de bevoegdheden van Vlaanderen . Het betreft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De relatie met de kwaliteit en de beoogde doelstellingen voor oppervlaktewater en grondwater. - De relatie met de bronnen voor het drinkwater en de doelstellingen op het vlak van bronbescherming. <p>De gezondheidsaspecten voor de mens vallen slechts deels onder de bevoegdheden van Vlaanderen. Het betreft de eventuele gezondheidsrisico's voor burgers ten gevolge van het gebruik van gezuiverd afvalwater.</p> <p>Kwaliteitscriteria die direct te maken hebben met het eindproduct (voedsel) vallen onder de Federale bevoegdheden – FOD Volksgezondheid, Welzijn en Veiligheid van de voedselketen / FAVV.</p> <p>De aspecten uit het landbouwbeleid rond sensibilisering, voorlichting, subsidies, steunmaatregelen (vb. VLIF steun) m.b.t. duurzaam watergebruik/-beheer , gebruik van alternatieve waterbronnen in het algemeen en specifiek m.b.t. irrigatie in de landbouw --zijn wel Vlaamse bevoegdheden</p>
<p>Vlaamse rechtsinstrumenten</p>	<p>Decreet Integraal Waterbeleid - Grondwaterdecreet – Drinkwaterdecreet</p> <p>Vlarem I rubriek 52 – Lozing in grondwater / rubriek 53.10 – Waterbeheersingsprojecten voor de landbouwdoeleinden, 1° irrigatieproject van 100 ha en meer / rubriek 54 – Kunstmatig aanvullen van grondwater.</p> <p>Aanpassingen van Vlarem II zal wellicht nodig zijn voor de doorvertaling van de eventuele opgelegde minimale kwaliteitseisen via sectorale bepalingen.</p>

Beleidsmatig

<p>Huidig beleid</p>	<p>Een duurzame watervoorziening, watergebruik en waterbeheer vormen de uitgangspunten van het Decreet Integraal Waterbeleid. In de 2de generatie Stroomgebiedsbeheerplannen zijn hiervoor reeds specifieke acties en maatregelen voorzien. Het betreft o.a. de verdere invulling van de kwantiteitsdoelstellingen voor oppervlaktewater, de opstelling van verdringingsreeksen en/of afwegingskader voor watergebruiken, acties rond duurzaam watergebruik en gebruik van alternatieve waterbronnen,... Binnen deze werking wordt nu reeds aandacht besteed aan de problematiek van waterschaarste. In opvolging van de droogte in 2017 werkt de Vlaamse Coördinatiecommissie (CIW) aan de Vlaamse droogte/ waterschaarstestrategie die als doel heeft zowel de knelpunten, de uitdagingen als de mogelijke adaptiestrategieën in kaart te brengen. Een lokale focus is hierbij steeds van belang waarbij ingespeeld wordt op de lokale noden, beperkingen, etc. Een EU-beleid is in dit opzicht slechts deels zinvol.</p>
<p>Vlaamse context van het initiatief</p>	<p>De focus ligt op het gebruik van effluent van rioolwaterzuiveringsinstallaties (RWZI's). Andere afvalwaters (bedrijfsafvalwater) en het kunstmatig aanvullen van grondwaterlagen vallen (nog) niet in de scope.</p>

	<p>Het initiatief van de COM is sterk gekoppeld aan het waterbeschikbaarheidsvraagstuk dat op EU-schaal speelt. Het hergebruik van gezuiverd afvalwater en het kunstmatig aanvullen van grondwaterlagen passen hier op EU-schaal gezien in. Wanneer we echter naar de Vlaamse context kijken is dit minder evident (wisselende klimatologische omstandigheden, sterk verstedelijkte regio met versnipperde open ruimte). Hoewel Vlaanderen een waterarme regio is, kan er worden gesteld dat hergebruik van gezuiverd afvalwater van rioolwaterzuiveringsinstallaties voor landbouwtoepassingen of aquifer aanvulling slechts enkele van de pistes zijn die naar voren kunnen worden geschoven in de Vlaamse context als antwoord op de uitdagingen. Verschillende andere opties zijn mogelijk die zowel op vlak van risicobeheersing voor mens en milieu als op vlak van kosten-baten efficiëntie wellicht beter scoren (bv. verhoging buffercapaciteit hemelwater op bedrijfsniveau, lokale collectief te beheren bufferbekkens voor hemelwater, gestuurde irrigatie van oppervlaktewater,...) en waarvoor een harmoniserende interventie op EU-niveau niet noodzakelijk is.</p>
<p>Relevantie EU-doelstellingen voor Vlaanderen</p>	<p>De Europese Commissie stelt de volgende doelstellingen voorop:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoten hergebruik in functie van het reduceren van de waterschaarste - kader vormen voor marktoperatoren. Relevantie voor Vlaanderen: zie eerdere opmerking - principieel kan Vlaanderen deze doelstelling ondersteunen mits er voldoende aandacht is voor de lokale situatie en de algemene kosten-baten efficiëntie. Hierbij is het van belang te beseffen dat rioolwaterzuiveringsinstallaties geen bijkomend water creëren. Het gaat over eventuele verschuivingen binnen dezelfde hoeveelheid water in een watersysteem (bekken). Het water dat nu gezuiverd wordt, wordt al gebruikt om het watersysteem terug aan te vullen. - Recycleren van nutriënten. Relevantie voor Vlaanderen: nog verder te bekijken – eerste inschatting: beperkte relevantie. Andere toepassingen zullen ook hier vermoedelijk beter scoren. Momenteel is nutriënt terugwinning slechts rendabel voor totaal fosfor.
<p>Geschiktheid van de beleidsopties voor Vlaanderen</p>	<p>Rekening houdende met de Vlaamse context en in aansluiting met de eerdere Belgische standpunten op dit vlak, kan er worden gesteld dat beleidsoptie 1 voor Vlaanderen de voorkeur geniet. Het is momenteel immers onvoldoende duidelijk in welke mate de beoogde vormen van waterhergebruik wenselijk zijn in Vlaanderen wanneer alle aspecten worden afgewogen. Beleidsoptie 1 stelt kennisverhoging en kennisverruiming voorop wat voor Vlaanderen in deze fase volstaat. Beleidsoptie 2 gaat een stap verder. Hier kan optie 2A – Legally -binding quality criteria als een meerwaarde worden beschouwd (hiermee dan wel te verstaan: minimale kwaliteitseisen, minimaal kader). De optie 2B en 2C zijn minder opportuun om in een EU-regelgeving op te nemen. Voor wat betreft het 'risk assessment en het risk management framework' lijkt het werken met een guidance document meer zinvol. Beleidsoptie 3 bevat reeds meer focus op een verplichting tot het benutten van de beoogde vormen van waterhergebruik. Dit lijkt minder geschikt binnen de Vlaamse context</p>

Verwachte effecten van het initiatief in Vlaanderen	Zowel in de droogte van 2017 als deze van 2018 werd RWZI-effluent ad hoc ingezet als noodmaatregel om landbouwbedrijven te ondersteunen. Daarnaast werd door een aantal voedingsbedrijven effluent ter beschikking gesteld aan openbare besturen en kennen we in Vlaanderen het Ardo-project. Hoewel een evaluatie ten gronde moet aantonen of het gebruik van RWZI/bedrijfs-effluent een passende strategie binnen Vlaanderen is, zal van zodra de verordening er komt, de flexibiliteit zoals die nu benut werd, komen te vervallen.
---	--

BETROKKENHEID VAN DE VLAAMSE BELANGHEBBENDEN

Vlaamse belanghebbenden	AquaFin, individuele landbouwers, landbouwsectoren, landbouworganisaties, praktijkcentra in de land- en tuinbouw, (ILVO, lokale waterloopbeheerders, rioolbeheerders, drinkwaterbedrijven, overige betrokken bedrijfssectoren (bv. FEVIA), kenniscentra (VITO, VLAKWA).
Consultatie van de Vlaamse belanghebbenden	Via de Vlaamse leden van het CCIM-expertennetwerk. De BE positie wordt gecoördineerd door de CCIM-piloot (Kris Van Den Belt, VMM), met input vanuit het CCIM-expertennetwerk met oa. vertegenwoordigers van andere beleidsdomeinen.
Door de Vlaamse belanghebbenden verwachte effecten	Op basis van een eerste stakeholdersoverleg (12/06/2018) kan gesteld worden dat de stakeholders in belangrijke mate dezelfde bedenkingen maken als de betrokken overheden op vlak van de relevantie voor Vlaanderen. Er wordt ook opgemerkt dat het risk assessment model dat wordt voorgeschreven zeer ver gaat en wellicht deels oninvoerbaar is op dit moment gelet op de leemten in kennis. Een geharmoniseerde uitrol op niveau EU is ook hier wenselijk. Verschillen tussen lidstaten met impact op de concurrentiepositie van bedrijven en sectoren moeten worden vermeden. Er zijn ook bezorgdheden over de impact op de betaalbaarheid van het gezuiverd afvalwater.

EERSTE VLAAMSE STANDPUNTBEPALING

<p>Op 28/5/2018 publiceerde COM haar voorstel voor een 'Verordening over minimale vereisten voor water hergebruik'.</p> <p>Na een eerste evaluatie van het voorstel en de input die werd gegeven op het BE-stakeholderoverleg van 12/06/2018, kan algemeen worden gesteld dat Vlaanderen een dergelijk kader voor het veilig gebruik van effluent van RWZI's verwelkomt. Het is goed dat er een kader komt op EU-vlak dat de minimale eisen op vlak van de veiligheid voor mens, milieu en de voedselketen vastlegt en houvast biedt voor lidstaten.</p> <p>Volgende aandachtspunten werden in deze fase reeds geïdentificeerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - COM kiest voor een verordening als instrument. COM motiveert deze keuze vanuit de inschatting dat irrigatie en het hergebruik van gezuiverd RWZI-effluent niet in alle lidstaten van toepassing is of zal worden in de toekomst. Door te werken met een verordening wordt een omzetting in nationale wetgeving overbodig. Hoewel de verordening rechtsreeks bindend is, is het wel van belang om de inhoud goed te evalueren met het oog op een efficiënte aanvulling van de Vlaamse wetgeving en toepassing in de praktijk. Op BE-niveau is lokaal het rechtstreeks gebruik van RWZI-effluent voor irrigatietoepassingen eventueel in de toekomst wel een optie.

- Het voorstel bevat geen verplichting tot het gebruik van RWZI-effluent. Dit is conform het BE-standpunt dat eerder reeds in kader van het debat rond circulaire economie werd ingebracht.
- COM kiest voor beleids optie 2 B waarbij er naast minimale kwaliteitsvereisten ook een risicobeoordeling en risicobeheerkader wordt voorzien. Risicobeheer vormt een belangrijk sluitstuk in het verzekeren van de veiligheid voor mens en milieu bij het uitrollen van dergelijke vormen van waterhergebruik. Het kader dat COM naar voren schuift is op eerste zicht zeer volledig en neemt reeds verschillende aspecten in rekening. Vlaanderen kan dit kader ondersteunen maar merkt op dat de invulling ervan erg uitdagend is. Een te verregaande beleidskader zou echter een te grote drempel kunnen vormen voor de opstart van concrete initiatieven. Het voorstel voorziet in een mandaat om nadere technische specificaties hiervoor ter ondersteuning van de lidstaten en operatoren via gedelegeerde handelingen vast te leggen.
- De scope van de verordening beperkt zich tot het hergebruik van gezuiverd RWZI-effluent, meer specifiek effluent dat voldoet aan de bepalingen van de richtlijn Stedelijk afvalwater, voor irrigatietoepassingen in de landbouw. Het is van belang om duidelijk af te lijnen welk water nu exact bedoeld wordt. Een verduidelijking van het begrip stedelijk afvalwater is hier relevant. De initiële focus op "aquifer recharge" werd niet weerhouden. COM stelt dat er kennis hierover nog te beperkt is om op dit ogenblik reeds een EU-kader voor uit te werken. Vlaanderen volgt deze redenering. Kennisontwikkeling is voor "aquifer recharge" eerst aan de orde.
- Het voorstel introduceert een duidelijk begrippenkader, legt het punt van conformiteit aan de uitgang van de installatie voor de nazuivering van het RWZI-effluent en wijst concrete taken toe aan bepaalde actoren. Zo is de operator van de installatie voor nazuivering de centrale uitvoerende actor verantwoordelijk voor de invulling van de risicobeoordeling, de verplichtte monitoring etc. Langs de kant van de overheid zijn er taken voor de 'bevoegde autoriteit' die met toezicht op de operatoren belast wordt en voor de 'water autoriteit' die de watergerelateerde milieuaspecten moet opvolgen. De toewijzing van deze verantwoordelijkheden is in de Belgische context nader te bekijken in het licht van de bevoegdheidsverdeling. Ook op Vlaams niveau zal een interne taakverdeling vastgelegd moeten worden.
- COM beoogt een overlap met de voedselhygiëneverordening (852/2004) te vermijden door de operator van de zuiveringsinstallatie te reguleren en niet de uiteindelijke gebruiker (landbouwer). Een afstemming met de voedselhygiëneverordening en in dit kader reeds beschikbare richtlijndocumenten is van belang. Dit dient nader te worden geëvalueerd om te verzekeren dat er geen sprake is van een overlappende of tegenstrijdige regulering.
- Verdere verduidelijking is nodig rond de klasse indeling uit tabel 1 in annex I. Het is onduidelijk hoe deze tabel moet worden gelezen en welke gewassen exact bedoeld worden. Een verklarend richtlijndocument kan hier overwogen worden.
- Het voorstel voorziet in een vergunning voor levering van gezuiverd RWZI-effluent die wordt afgeleverd door de bevoegde autoriteit, in een opvolging etc. Hoewel er geen omzetting noodzakelijk is, is het duidelijk dat er op Vlaams (en Belgisch) niveau een (wettelijk) uitvoeringskader tot stand moet komen. De voorziene overgangstermijn hiervoor is gesteld op 1 jaar. De haalbaarheid van een overgangstermijn van 1 jaar wordt door Vlaanderen in vraag gesteld want te strikt om onze wetgeving tijdig aan te passen. De door COM voorgestelde minimale kwaliteitseisen, vooral voor categorie A water, worden door Vlaanderen als strikt ingeschat. De haalbaarheid (en vervolgens betaalbaarheid) hiervan moet nader worden geëvalueerd.
- COM wenst ook via gedelegeerde handelingen de minimale vereisten uit sectie 2 van annex I aan te passen indien nodig. Vermits het hier gaat over essentiële zaken met verregaande impact en gelet op het standpunt ingenomen bij de herziening van de

Drinkwaterrichtlijn, is Vlaanderen geen voorstander om hier te werken met gedelegeerde handelingen wegens te weinig zeggenschap van de lidstaten.

- De voorgestelde bepalingen i.v.m. toegang tot de rechter stellen in beginsel geen problemen, omdat daarmee de verplichtingen het verdrag van Aarhus -zonder meer- worden gevolgd;

REACTIE VANUIT VLAANDEREN OP DE EUROPESE CONSULTATIE

Openbare raadpleging, routekaart, aanvangseffectbeoordeling en/of effectbeoordeling	<ul style="list-style-type: none">- Er is geen openbare raadpleging geweest rond waterhergebruik.- In het kader van eerdere raadsbesprekingen rond het Actieplan Circulaire Economie van de COM heeft België wel volgend standpunt ingenomen i.v.m. water:<ul style="list-style-type: none">o België ondersteunt maatregelen ter bevordering van hergebruik van gezuiverd afvalwater in veilige en kostefficiënte omstandigheden.o België duidt op het belang om zowel de bevoegde overheden voor watervoorziening en waterzuivering te betrekken als de relevante belanghebbenden (bijv. de agrarische sector, de industriële sector) bij het ontwikkelen van wetsvoorstellen over minimale kwaliteitsvereisten voor hergebruik van afvalwater. België benadrukt dat het Europees voorstel geen doelstellingen of verplichtingen voor waterhergebruik zou mogen bevatten, maar dat de keuze aan iedere lidstaat apart zou overgelaten worden- De effectenbeoordeling over het voorstel is nog niet beschikbaar.- Er is geen zicht op de eventuele reacties van Vlaamse belanghebbenden
---	---

**Met Vlaanderen wordt hier of de Vlaamse Regering en/of de Vlaamse administratie bedoeld.*

EERSTE SUBSIDIARITEITSINSCHATTING

In dit voorstel legt COM een minimaal kader vast voor zowel de kwaliteitseisen als de monitoring. Het voorstel bevat geen verplichting tot het hergebruik. Gelet op de sterk verschillende lokale context legt COM in het voorstel een belangrijke nadruk op een risicobenadering waarbij een bevoegde autoriteit de verantwoordelijkheid krijgt om wanneer nodig via de evaluatie van de risicobeoordeling bijkomende eisen op te leggen. De subsidiariteit wordt dus in belangrijke mate gerespecteerd. Het opzet van de risicobenadering wordt wel vastgelegd en er wordt voorzien in een mandaat om lidstaten te ondersteunen via technische specificaties / guidance documenten.

+++